

Enodnevna evalvacija za prostovoljce globalnega juga

Ciljna skupina:

Prostovoljci, ki so se nedavno vrnili s svojega prostovoljnega projekta v globalnem Jugu.

Skupno trajanje:

8 ur (vključno s kosilom in odmori)

Glavni cilj:

Omogočiti strukturiran in podporen prostor, kjer lahko prostovoljci predelajo svojo izkušnjo, izrazijo naučeno, se soočijo z izzivi ponovnega vključevanja v domače okolje ter načrtujejo svoje nadaljnje korake.

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Češke nacionalne agencije za mednarodno izobraževanje in raziskave. Niti Evropska unija niti organ, ki dodeljuje sredstva, ne odgovarjata zanje.

VOLUNTARIAT
SCI SLOVENIA

**Co-funded by
the European Union**

Pregled časovnice

Čas	Trajanje	Naziv	Glavne aktivnosti
9:00 - 10:00	60 min	Dobrodošlica in ponovna povezava	Prihod in "check-in", ponovitev vaje "Človeški spektrogram"
10:00 - 10:15	15 min	Odmor za kavo	/
10:15 - 12:30	135 min	1. del: Kartiranje izkušnje	"Gora zgodbe": pregled vrhuncev, padcev in učenja
12:30 - 13:30	60 min	Odmor za kosilo	/
13:30 - 15:00	90 min	2. del: Izziv vrnitve domov	Igralne prizore o povratnem kulturnem šoku, diagram "Dva sveta"
15:00 - 15:15	15 min	Odmor za kavo	/
15:15 - 16:45	90 min	3. del: Integracija izkušnje	Odgovorno pripovedovanje zgodb, zemljevid veščin in prihodnosti
16:45 - 17:00	15 min	Zaključek: Prenos modrosti naprej	Pismo prihodnjemu prostovoljcu, zaključni razmislek in povratne informacije

Dobrodošlica in ponovna povezava (9:00–10:00)

Cilji:

Toplo pozdraviti prostovoljce ob vrnitvi in ponovno vzpostaviti občutek skupnosti ter zaupanja. Pridobiti "trenutni posnetek" stanja skupine – kako se počutijo in kje so v procesu ponovnega vključevanja.

Material: Prostor, kjer se lahko skupina prosto giblje in oblikuje krog.

Dejavnost 1: Prihod in "check-in"

Postopek:

- Toplo pozdravite skupino ob povratku. Priznajte, da je vrnitev domov po intenzivni izkušnji lahko nenavadna, kompleksna in čustveno raznolika.
- Skupino povabite, naj se postavi v krog.
- V okviru kratkega "check-ina" naj vsak udeleženec deli tri informacije:
 - svoje ime,
 - eno besedo, ki opisuje njihovo celotno prostovoljsko izkušnjo,
 - eno besedo, ki opisuje, kako se trenutno počuti.

Čas: 15 min

Opombe za izvajalca:

Ta vaja je nežen način za začetek dneva. Pozorno poslušajte izraze, ki jih udeleženci uporabijo za opis svojega trenutnega počutja — to vam bo pomagalo razumeti energijo in razpoloženje skupine (npr. utrujen, zmeden, poln energije, odtujen).

Dejavnost 2: Človeški spektrogram – ponovitev

Postopek:

- Spomnite skupino na dejavnost »človeški spektrogram«, ki so jo izvedli med predhodnim usposabljanjem. Pojasnite, da jo boste zdaj ponovili z novimi trditvami, da bi ugotovili, kako se njihova stališča razlikujejo po izkušnji.
- V prostoru določite namišljeno črto, kjer en konec predstavlja »popolnoma se strinjam«, drugi pa »sploh se ne strinjam«.
- Preberite zaporedje trditev, povezanih z njihovim povratkom domov. Po vsaki trditvi povabite nekaj udeležencev z različnih točk črte, naj na kratko pojasnijo svoj položaj.
- Primeri povratnih trditev:
 - Moja prostovoljska izkušnja je bila točno taka, kot sem jo pričakoval_a.
 - Imam občutek, da sem se kot oseba močno spremenil_a.
 - Prehod nazaj v domače okolje je bil enostaven.
 - Moji prijatelji in družina razumejo, kakšna je bila moja izkušnja.
 - Čutim, da sem v skupnosti pustil_a prijemljiv, pozitiven pečat.

Opombe za izvajalca:

Ta dejavnost je zelo močna, saj omogoča neposredno primerjavo z njihovim razmišljanjem pred odhodom. Razlika v njihovih položajih na črti jasno pokaže osebne spremembe, ki so jih doživeli, in ponuja odlično izhodišče za razpravo o učenju in rasti.

Čas: 45 min

1. del: Kartiranje izkušnje (10:15–12:30)

Cilji:

- Udeležencem omogočiti strukturiran način razmišljanja o celotni poti njihovega prostovoljskega projekta.
- Pomagati jim organizirati zapletene spomine in prepoznati ključne trenutke učenja in osebnega razvoja.

Material:

Večji listi papirja (A3) in barvni flomastri ali svinčniki za vsakega udeleženca.

Dejavnost: Gora zgodbe

Procedure:

• Uvod:

Pojasnite koncept "Gore zgodbe" (tudi »junakove poti«), ki ponazarja potek izkušnje. Na tablo narišite preprost obris gore z glavnimi točkami: 1. Vzpon: začetno navdušenje in prvi izzivi, 2. Vrh: ključni pozitivni trenutek ali uspeh, 3. Spust: novi izzivi, težki trenutki ali "dolina". 4. Zaklad: ključno spoznanje ali lekcija, ki so jo prinesli nazaj domov.

Čas: 10 min

• Individualno kartiranje:

Vsakemu prostovoljcu razdelite list papirja in flomastre.

Povabite jih, naj narišejo svojo »Goro zgodbe«, pri čemer naj označijo pomembne dogodke, občutke in ljudi, ki so oblikovali njihovo pot. Vaja poteka v tišini in spodbuja osebni razmislek.

Čas: 30 min

• Delo v manjših skupinah:

Udeležence razdelite v manjše skupine po 3–4 osebe. Vsak član skupine predstavi svojo goro in opiše pot svoje izkušnje. V teh majhnih, zaupanja vrednih skupinah se spodbuja iskreno deljenje in poslušanje.

Čas: 45 min

• Skupinsko povzemanje:

Vse znova zberite v večjem krogu. Namesto osebnih zgodb prosite za splošne ugotovitve: Kateri so bili skupni »vrhovi« oziroma pozitivni trenutki? Katere so bile pogoste »doline« oziroma izzivi? Kakšne »zaklade« ali nauke so ljudje prinesli domov?

Čas: 15 min

2. del: Izziv vrnitve domov (13:30–15:00)

Cilji:

- Poimenovati in normalizirati izkušnjo povratnega kulturnega šoka.
- Povezati občutek težavnosti pri razlaganju preoblikovalne izkušnje drugim.

Material:

Listi za plakat (flipchart),
flomastri.

Activity 1: Reverse Culture Shock Skits

Procedure:

- Udeležence razdelite v manjše skupine. Vsaka skupina naj razmisli o pogostih ali frustrirajočih pogovorih, ki so jih imeli po vrnitvi domov.
- Skupine pripravijo kratke prizore (1–2 minuti), ki prikazujejo te situacije. Primeri prizorov:
 - Prijatelj zastavi poenostavljeno ali stereotipno vprašanje (npr. »Torej, si rešil Afriko?«).
 - Udeleženec se počuti preobremenjen ob ogromni izbiri izdelkov v supermarketu.
 - Poskus razložiti globoko pomenljiv trenutek nekemu, ki je raztresen ali nezainteresiran.
- Po pripravi naj vsaka skupina svoj prizor tudi zaigra pred ostalimi.

Time: 45 min

Opombe za izvajalca:

Smeh je močno orodje. Ta dejavnost uporablja humor, da ustvari občutek povezanosti in solidarnosti. Pomaga prostovoljcem prepoznati, da niso sami v svojih frustracijah, in razbremeni napetost, ki se pogosto pojavi po vrnitvi domov.

Po izvedbi prizorov izvedite razpravo: "Zakaj so ti pogovori tako zahtevni? Kaj nas v njih spravlja v zadrego ali nemoč?"

Dejavnost 1: Igralne prizore o povratnem kulturnem šoku

Postopek:

- Prosite vsakega udeleženca, naj na list papirja nariše dva velika, prekrivajoča se kroga (Vennov diagram).
- En krog označite "Moj svet dom", drugega pa z "Moj svet med prostovoljstvom".

Čas: 45 min

- V ločenih delih krogov naj napišejo besede ali narišejo simbole, ki predstavljajo edinstvene vidike tega sveta (npr. „hitro tempiran“, „individualističen“ v enem; „usmerjen v skupnost“, „počasnejši ritem“ v drugem).
- V prekrivajočem se delu naj napišejo, kaj povezuje oba svetova – dele sebe ali svojega življenja, ki se zdijo skladni v obeh svetovih.
- Povzemi z vprašanjem prostovoljcem, naj delijo eno ključno stvar iz vsakega dela svojega diagrama. To jim pomaga izraziti občutek "razcepljenosti" med dvema svetovoma in začeti razmišljati o tem, kako ju združiti.

3. del: Integracija izkušnje (15:15–16:45)

Cilji:

Opremljati prostovoljce s strategijami za odgovorno pripovedovanje zgodb o svoji izkušnji. Pomagati jim prepoznati in ovrednotiti pridobljene veščine in kompetence za prihodnost.

Material:

Listi papirja, pisala.

Dejavnost 1: Odgovorno pripovedovanje zgodb

Postopek:

- Začnite z razpravo o etiki pripovedovanja zgodb. Primerjajte dve vrsti pripovedi:
 - zgodbo, ki temelji na pomilovanju (poudarja revščino, nemoč),
 - zgodbo, ki temelji na solidarnosti (poudarja moč, odnose in skupno človečnost).
- Uvedite preprosto strukturo za pripovedovanje zgodb – »tridelni okvir«:
 - 1. Oseba: zgodba o posamezniku, s katerim ste vzpostavili odnos,
 - 2. Izziv: trenutek napake, nerazumevanja ali učenja,
 - 3. Povezanost: trenutek skupne radosti, sodelovanja ali razumevanja.
- Udeleženci v parih vadijo pripoved svojih zgodb po tem okviru.

Čas:45 min

Razčlenitev tridelnega okvirja pripovedi

Podrobno razložite vsakega od treh stebrov in pojasnite namen vsakega od njih. Za navedbo treh točk lahko uporabite tablo.

Staber 1:

Oseba – zgodba o odnosu

- Navodilo prostovoljcem: "Namesto da govorite splošno o 'skupnosti' ali 'otročih', izberite eno konkretno osebo, s katero ste zgradili odnos. Predstavite spomin ali fotografijo te osebe. Povejte, kako sta sodelovala, kaj ste se naučili drug od drugega."
- Za izvajalca: Ta steber preprečuje posploševanje in poudari, da je bila izkušnja zgrajena na resničnih odnosih med posamezniki. Premik je iz narativa »šel_a sem pomagat njim« v »to smo doživeli skupaj«, kar je etično in resnično predstavitev izkušnje.

Staber 2:

Izziv – zgodba o učenju

- Navodilo prostovoljcem: "Druga zgodba naj bo o izzivu, napaki ali trenutku zmede. Ni namen pritoževanje, temveč iskrenost in učenje. Pomislite: kdaj ste se počutili negotovo, naredili napako ali doživeli kulturno nerazumevanje – in kaj ste se iz tega naučili o sebi ali lokalnem okolju".
- Za izvajalca: Ta steber krepi **ponižnost in avtentičnost**. Pomaga prostovoljcem preseči potrebo po popolni, "junaški" zgodbi in jih predstavi kot učence, ne kot rešitelje. Tako njihova pripoved postane bolj človeška in verodostojna.

Staber 3:

Povezanost – zgodba o skupni človečnosti

- Navodilo prostovoljcem: "Tretja zgodba naj govori o preprostem, skupnem **človeškem trenutku** – ne o dosežku. Pomislite na droben dogodek, ki vam je ostal v srcu: smeh ob nerodnosti, igra z otroki, tišina ob sodelavcu, skupen obrok. To so trenutki, ki presegajo kulturne razlike in kažejo, kaj nas povezuje".
- Za izvajalca: Ta steber uravnoteži pripoved z vidika spoštovanja in enakosti. Premakne pozornost od težav in pomanjkanja k skupnim vrednotam in radosti. Pogosto je prav ta del pripovedi najmočnejši, saj poslušalcu omogoči čustveno povezanost in razumevanje ljudi iz gostiteljske skupnosti kot enakovrednih partnerjev.

Navodila prostovoljcem:

- "Vzemite 10 minut za tih razmislek. Izberite svoje tri zgodbe: Oseba, Izziv, Povezanost. Ni treba imeti fotografij, zadoščajo spomini in nekaj zapiskov."
- "Nato se povežite v pare."
- "Prvi udeleženec je pripovedovalec, drugi pa poslušalec."
- "Pripovedovalec ima 5 minut časa, da pove svojo zgodbo z uporabo treh izbranih elementov."
- Poslušalec v tem času ne prekinja in ne postavlja vprašanj, temveč posluša z zbranostjo.
- Po pripovedi poslušalec poda povratno informacijo z dopolnitvijo naslednjih stavkov:
 - 'Iz tvoje zgodbe sem resnično razumel_a, da ...'
 - 'Trenutek, ki mi bo najbolj ostal v spominu, je ...'
- "AftNato se vlogi zamenjata. In zdaj ima drugi 5 min časa."

Dejavnost 2: Zemljevid veščin in prihodnosti

Postopek:

- Vsak prostovoljec naj samostojno zapiše 3–5 konkretnih, prenosljivih veščin, ki jih je razvil ali okrepil med prostovoljno izkušnjo. (Primeri: medkulturna komunikacija, reševanje problemov, prilagodljivost, načrtovanje proračuna, obvladovanje kriznih situacij, jezikovne spretnosti.)
- Poleg vsake veščine naj zapiše, kje vidi uporabnost te veščine v prihodnosti (npr. v življenjepisu ali prošnji za delo, na razgovorih za zaposlitev, pri nadaljnjem študiju, v osebnih odnosih ali vsakdanjih situacijah).

Čas: 45 min

Opombe za izvajalca:

Ta aktivnost je spodbujajoča. Pomaga jim, da izkušnjo ponovno oblikujejo ne le kot »lepo dejanje«, ampak kot pomemben vir poklicnega in osebnega razvoja.

Zaključek: Prenos modrosti naprej (16:45–17:00)

Cilji:

- Omogočiti prostovoljcem, da na pomenljiv način povzamejo svoje ključno spoznanje ali nasvet.
- Formalno in simbolno zaključiti usposabljanje ter okrepiti občutek povezanosti med generacijami prostovoljcev.

Materials: Manjše kartice ali listi papirja, pisala, ena kuverta.

Dejavnost: Pismo prihodnjemu prostovoljcu

Postopek:

- Vsakemu udeležencu razdelite kartico ali list papirja.
- Povejte: "Predstavljajte si, da lahko prihodnjemu prostovoljcu, ki se bo kmalu podal na enako pot kot vi, napišete eno misel ali nasvet. Kaj bi mu želeli sporočiti?"
- Udeleženci anonimno zapišejo svoj nasvet na kartico.
- Ko končajo, zberite vse kartice v kuverta in pojasnite, da bodo ti zapisi predani naslednji skupini prostovoljcev na njihovem predhodnem usposabljanju. S tem nastane močan simbolni most učenja in medvrstniške podpore – izkušnje tistih, ki so se vrnili, postanejo navdih in vodilo za tiste, ki šele odhajajo.
- Zaključni krog: Postavite skupino v krog in izvedite končni "check-out": naj vsak udeleženec izrazi eno besedo, ki opisuje njegovo trenutno počutje